
De l'esclat de la novel·la històrica

Hi jugaven una veu que projecta la història coneguda en una peça de ficció versemblant i una veu que n'ha viscut de tots els colors –tenyits per la dictadura, la transició– i prefereix que la trama sigui més fidel a l'etapa històrica que ha decidit abocar en un motlle novel·lístic. Aquestes veus narratives vibren de la gorja dels escriptors Xulio Ricardo Trigo (Betanzos, a Coruña, 1959) i Ramon Pallicé Torrell (Reus, 1928), que es van trobar compartint taula i escenari al teatre El Magatzem en la quarta edició del *Joc partit*, el cicle de diàlegs literaris organitzat pel col·lectiu d'Escriptors del Camp (ESCA) i el Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

Com les altres jugades debatents, el clip escènic va mirar de presentar els dos escriptors mentre oferia a la llum dels focus alguns fragments de les seves últimes novetats: *Els secrets de la reina*, de Xulio Ricardo Trigo, i *Els persistents*, de Ramon Pallicé Torrell. D'aquesta manera, els actors que l'interpretaven van endinsar el públic assistent en el món simbòlic de les seves novel·les històriques, protagonistes de l'acte. Tot seguit s'iniciava pròpiament la conversa entre tots dos, en la qual l'escriptor gal·lec-valencià va esdevenir el conductor de les intervencions del novel·lista reusenc, després que ell ja hagués expressat la seva opinió sobre el concepte de novel·la històrica.

Presentant l'obra, del Ramon –de la qual la majoria és inèdita– en destaca el “llenguatge net, sense cap mena de retòrica”, del Xulio “la novel·la històrica combinada amb el temps actual, sense cap faramalla, precisa”. Un polsim d'idees i d'interpretacions sobre el concepte de novel·la històrica, definides per l'escriptor reusenc: és “una novel·la que tracta d'un determinat moment amb personatges reals i ficticis. Ha tingut èxit sempre”. Al creador gal·lec-valencià li serveix per aprofitar aquells forats que deixen els historiadors a la mateixa història, el novel·lista imagina a partir de la història que coneixem per omplir-ne els buits, va més enllà. A grans trets, coincideixen en què les descripcions tan acurades que practiquen molts novel·listes d'aquest gènere fan avorrir el lector, ells no en són partidaris.

El mètode de treball és semblant: el primer pas consisteix a cercar el tema que traurà el fil narratiu de l'obra, immediatament arriba la tasca de documentació en totes les fonts possibles –de vegades és la part més difícil perquè el suport físic es pot materialitzar en factures, paperets, etc., que en dificulten la visió, segons Pallicé– i finalment es disparsen les diverses fases de revisió i correcció de l'obra. Xulio ens recorda que “el moment històric ha de ser real, els personatges també, els protagonistes han de ser de collita pròpia perquè és quan realment pots novel·lar”.

La influència cinematogràfica en l'estil els ha marcat literàriament i han aconseguit mantenir la tensió narrativa del lector i deixar-hi empremta en l'acció, el lèxic... I, especialment, creuen que de la lectura és d'on brolla la font per poder escriure. “Som el que ens agradaria ser si algun dia no tinguéssim res més”, ens diu Xulio. El fet d'anar digerint les lectures que s'han empassat durant tots aquests anys els ha permès dibuixar el seu estil propi.

De les paraules del públic en va sortir una qüestió polèmica: fins a quin punt els escriptors estan condicionats per fer casar l'àmbit històric, que és limitat, amb el de la novel·la, que irradia desmesuradament llibertat creativa. Per Pallicé només els personatges ficticis poden ballar al ritme que vol l'autor, Xulio, tot i que considera que la força de la història condiciona molt els personatges, fa atenció a la inventiva que han de treure els historiadors per salvar els buits de memòria col·lectiva, compartida també amb la dels novel·listes. Així, com va dir un altre escriptor des del públic, “mitifiquem l'explicació del record que no tenim tan present”. La història –i ara la novel·la històrica– ve d'aquí.

MIREIA SOLÉ VIVES